

PREGLED VSEBINE PREDMETA »DIDAKTIČNI PRAKTIKUM IZ NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE«

- • Materialno tehnični pogoji pouka NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE.
- • Varnost pri eksperimentalnem in praktičnem delu.
- • Uporaba sodobne izobraževalne tehnologije.
- • Učna sredstva in pripomočki.
- • Projektno delo in ekskurzije pri pouku NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE.
- • Izpeljave naravoslovnih in tehničnih vsebin s poudarkom na nekaterih vsebinah kot so:
  - • Prostori: bivanje, gibanje.
  - • Kapljevine: pretakanje, višinska razlika.
  - • Toplota in temperatura.
  - • Voda: kroženje vode, model.
  - • Zrak: zmes plinov.
  - • Premikanje, prevažanje in prenašanje.
  - • Snovi: pretakanje, razvrščanje, spreminjanje lastnosti.
  - • Gorila: verižna, jermenska, torna, zobata.
  - • Izdelava igrače.
  - • Zemlja: gibanje, dan, noč, orientacija.
  - • Vreme: vetrovi, tokovi, oblačnost, vlažnost.
- • Branje učnega načrta predmetov spoznavanje okolja ter naravoslovje in tehnika.

NALOGE ŠTUDIJA DIDAKTIKE NARAVOSLOVJA in TEHNIKE

MATERIALNE NALOGE:

ŠTUDENTJE:

SPOZNAJO PREDMETE,

PRIDOBIJO ZNANJA O ORGANIZACIJI IN IZVAJANJU POUKA SPO ter NiT;

SVOJE DIDAKTIČNO ZNANJE IZPOPOLNIJO DO NIVOJA OPERATIVNOSTI in KREATIVNOSTI.

VZGOJNE NALOGE:

ŠTUDENTJE:

SE OBLIKUJEJO V UČITELJA, KOT CELOVITO OSEBNOST S POZITIVNO SAMOPODOBO,

RAZVIJAJO ODNOS MED UČITELJEM IN UČENCI, KI JE ENAKOPRAVEN;

RAZVIJAJO STROKOVNOST, SVOBODO, SUBJEKT, HUMANIZEM, PATRIOTIZEM,...)

FUNKCIONALNE NALOGE:

ŠTUDENTJE:

RAZVIJEJO SPOSOBNOSTI ZA SAMOSTOJNO RAZVIJANJE SVOJEGA DELA,

AKTIVNO SODELUJEJO V NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU VZG.-IZOBR. POLITIKE ŠOLE,

SE USPOSOBIJO ZA OPAZOVANJE IN ANALIZO SVOJEGA DELA (OPAZOVANJE DEFINIRANJE, MIŠLJENJE, IZKUSTVO, KRITIČNOST, SAMOSTOJNO VREDNOTENJE, KORIGIRANJE, VNAŠANJE NOVOSTI,...).

PREDMETA SPOZNAVANJE OKOLJA ter NARAVOSLOVJE in TEHNIKA V OSNOVNI ŠOLI

MATERIALNE NALOGE:

UČENCI:

SPOZNAJO NAJOSNOVNEJŠE
NARAVNE IN TEHNIŠKE ter
DRUŽBENE ZAKONITOSTI,

USVOJIMO NAJOSNOVNEJŠE
OBLIKE DRUŽBENEGA
ŽIVLJENJA,

Npr. PREDMET
SPOZNAVANJE OKOLJA
JE
CENTRALNI
UČNI PREDMET

RAZLIČNA IMENA PREDMETA:

ZAČETNI STVARNI POUK
STVARNI POUK
REČNI POUK
DOMOZNANSTVO
SPOZNAVANJE NARAVE IN DRUŽBE
SPOZNAVANJE OKOLJA

VZGOJNE NALOGE:

UČENCI:

RAZVIJAJAJO POZITIVNE ELEMENTE ZNAČAJA,
OB INTELEKTUALNEM DELU RAZVIJAJO KRITIČNO MIŠLJENJE,
VREDNOTIJO IN OBLIKUJEJO POZITIVNE VREDNOTE,
OBLIKUJEJO HUMANE ODNOSE MED LJUDMI, KOOPERATIVNOST,
ENAKOPRAVNOST, PATRIOTIZEM,...
OBLIKUJE POZITIVEN ODNOS DO DELA.

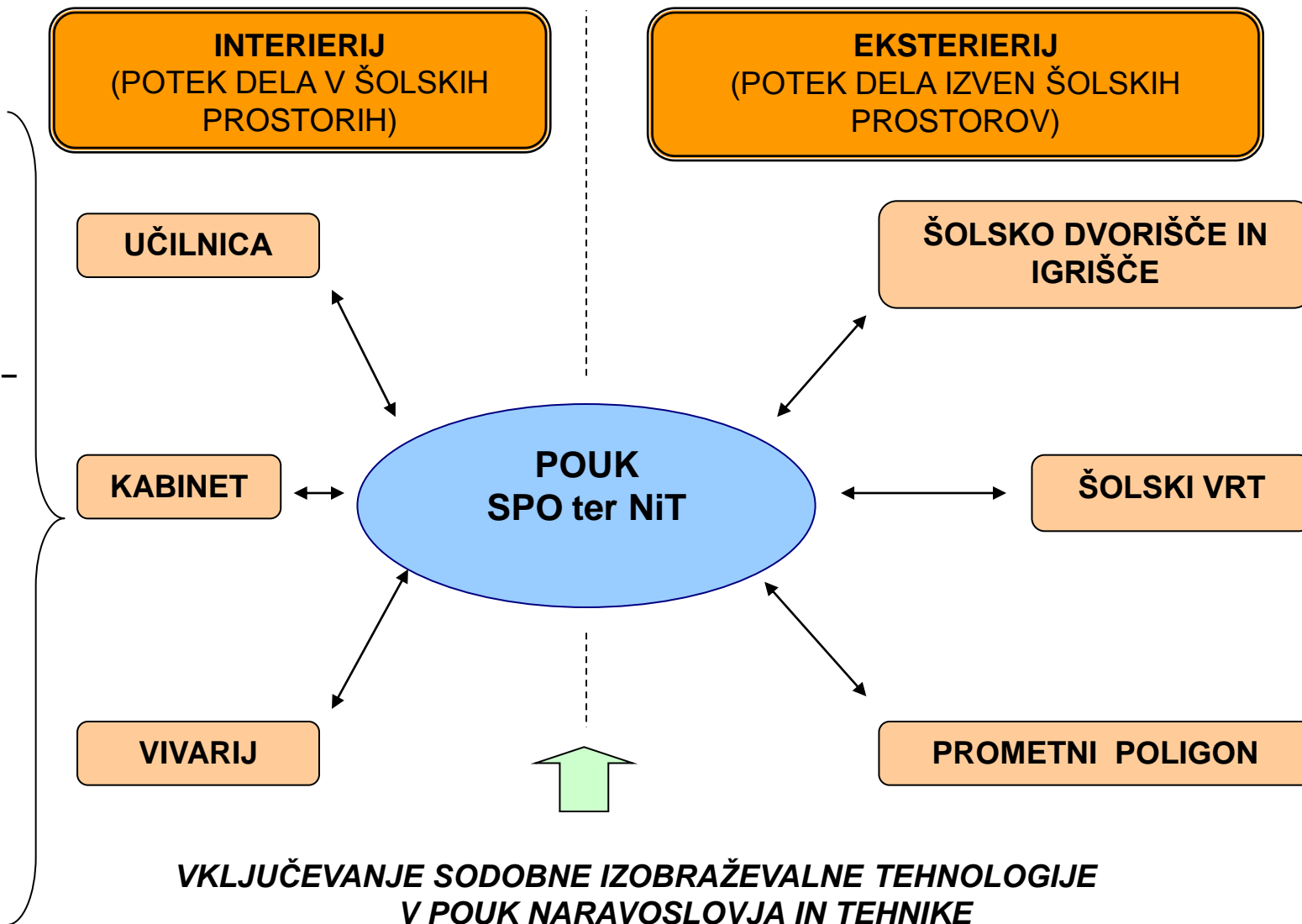
FUNKCIONALNE NALOGE:

UČENCI:

RAZVIJEJO PSIHOFIZIČNE
SPOSOBNOSTI, KOT SO:

SPOSOBNOST OPAZOVANJA,
OBLIKOVANJA POJMOV,
OBLIKOVANJA ZAKLJUČKOV,
MIŠLJENJA,
LOGIČNEGA SKLEPANJA,
POMNENJA,
RAZVIJANJA INTERESOV,
KONCENTRACIJE POZORNOSTI,
RAZVIJANJA FANTAZIJE,
RAZVIJANJA ČUSTEV,...

MATERIALNO – TEHNIČNI POGOJI POUKA NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE

UČNO OKOLJE

UČNO OKOLJE

- FIZIKALNO OKOLJE
- DIDAKTIČNO OKOLJE
- SOCIALNO OKOLJE

UČILNICA

UČILNICA NAJ BO:

- funkcionalno opremljena
- vsebuje premično pohištvo
- vsebuje raznovrstne učne pripomočke
- dosega kriterij večnamenskosti

ELEMENTI ŠOLSKE OPREME

OPREMA NAMENJENA UČENJU IN IGRI

MIZE

STOLI

OMARE

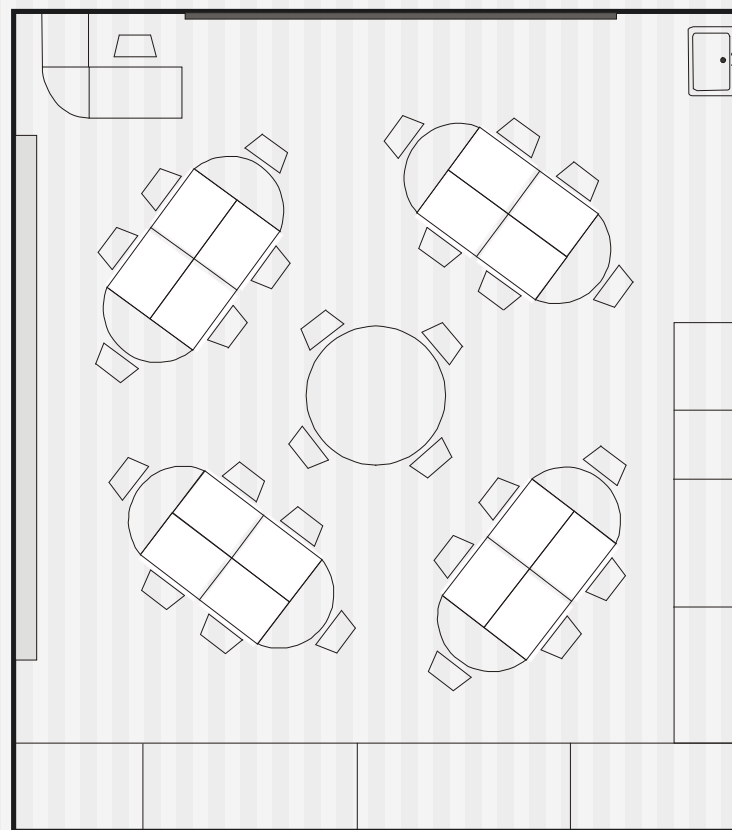

RAZPOREDITEV OPREME V RAZREDU

KLASIČNA RAZPOREDITEV

DINAMIČNA RAZPOREDITEV

NARAVOSLOVNO - RAZISKOVALNI KOTIČKI

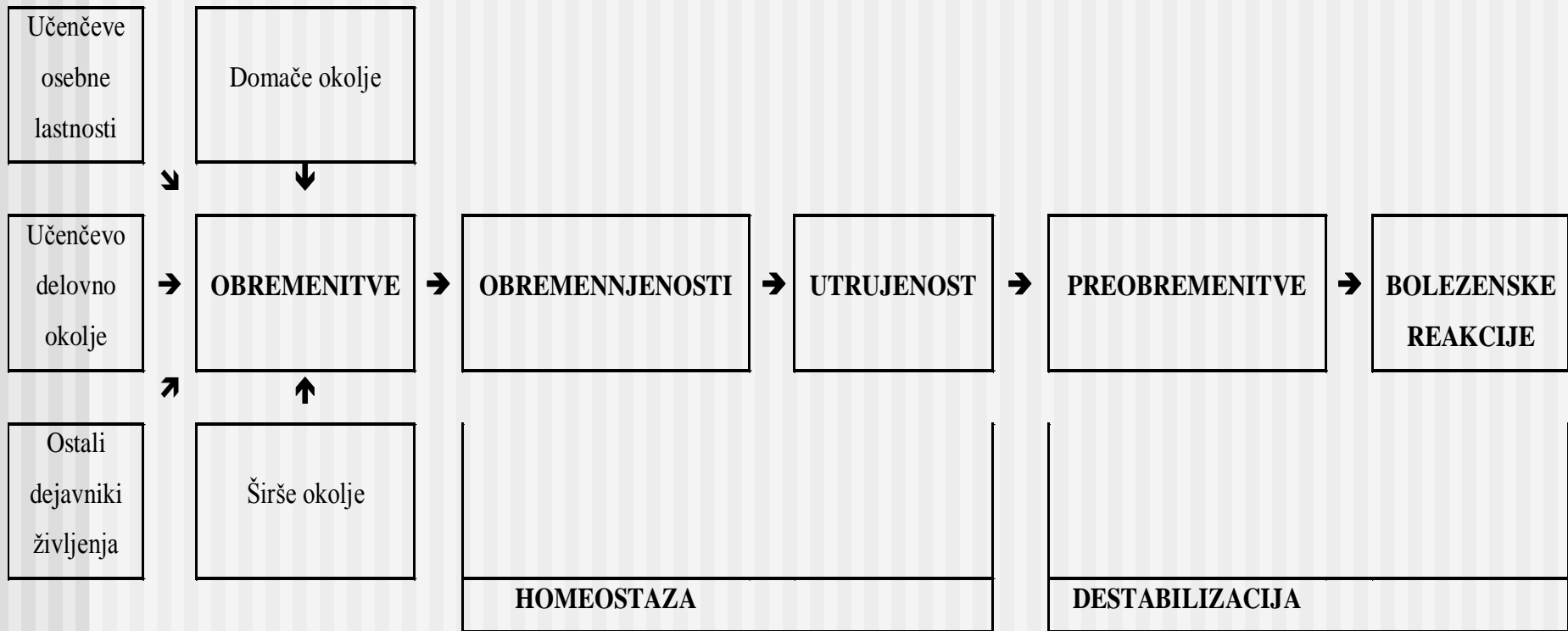
»Kotiček je definiran in omejen prostor, ki stimulira določeno vrsto igre oz. učenja.«

**ZBIRKA ŠKOLJK V
NARAVOSLOVNEM
KOTIČKU**

KONCEPT OBREMENITEV IN OBREMENJENOSTI UČENCEV

OBREMENITVE IN OBREMENJENOSTI OTROK

ERGONOMSKI DEJAVNIKI

SVETLOBNO DELOVNO OKOLJE

FIZIKALNE ZNAČILNOSTI

- SVETLOBNI TOK
- SVETILNOST
- OSVETLJENOST
- REFLEKSIJA
- KONTRAST
- BARVE

FIZIOLOŠKE ZNAČILNOSTI

- ADAPTACIJA
- AKOMODACIJA
- OSTRINA VIDA
- BLEŠČANJE

- ***omogoča opravljanje vidnih nalog in varno ter zanesljivo gibanje učencev,***
- ***vpliva na počutje učencev v šolskem delovnem okolju,***
- ***zagotavlja stik otrok z naravnim okoljem,***
- ***ustvarja svetlobno klimo šolskega delovnega prostora.***

ERGONOMSKI DEJAVNIKI

TOPLOTNO DELOVNO OKOLJE

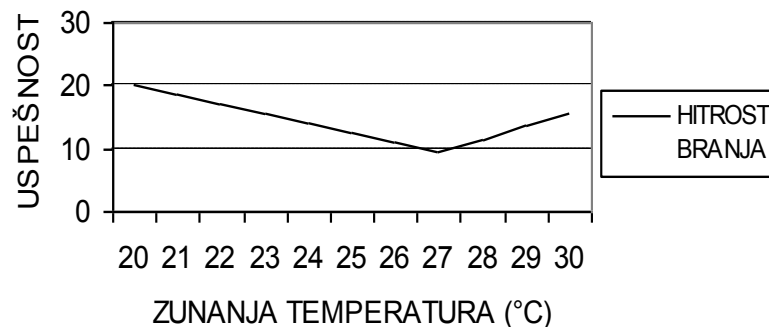
FIZIKALNE ZNAČILNOSTI

- TEMPERATURA
- RELATIVNA VLAŽNOST
- HITROST GIBANJA ZRAKA
- TOPLOTNO SEVANJE
  - KONDUKCIJA
  - KONVEKCIJA

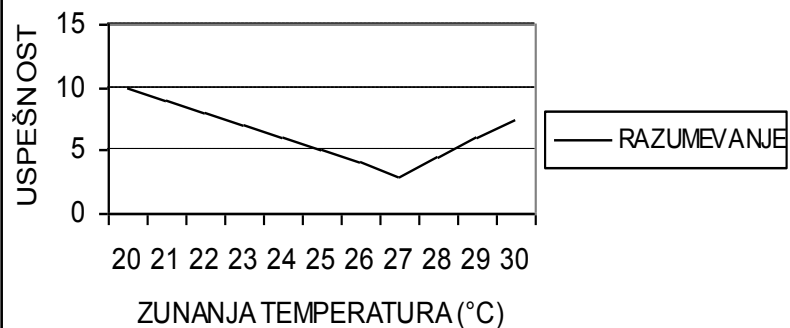
FIZIOLOŠKE ZNAČILNOSTI

- METABOLIZEM
- TOPLOTNI UPOR OBLEKE
- EVAPORACIJA

HITROST BRANJA

RAZUMEVANJE

ERGONOMSKI DEJAVNIKI

ZVOČNO DELOVNO OKOLJE

FIZIKALNE ZNAČILNOSTI

- VALOVANJE
- GOSTOTA ZVOČNE MOČI
- TLAK
- HITROST ZVOKA
- RAVEN ZVOKA

FIZIOLOŠKE ZNAČILNOSTI

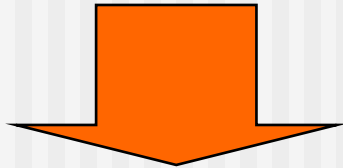
- FON
- SON
- NAGLUŠNOST

- *da je nepričakovan in impulziven hrup veliko hujši od konstantnega,*
- *da je hrup z dominantnimi visokimi frekvencami bolj vznemirjajoč kakor z nižjimi frekvencami,*
- *da so aktivnosti, ki zahtevajo globljo in podaljšano pozornost veliko bolj občutljive na hrup kot tiste pri rutinskem delu*

DIDAKTIČNO OKOLJE

UČNA POMAGALA

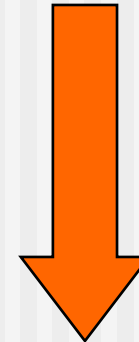
UPORABLJA
UČITELJ

**videorekorder
televizor
radio
predvajalnik zgoščenk
grafoskop
episkop
diaprojektor...**

UČNI PRIPOMOČKI

SO
NAMENJENI
UČENJU
TOREJ
UČENCEM

UČITELJ
JE
POSREDNIK

**tabelske slike, plakati,
modeli, stenske slike,
poučni filmi, zgoščenke,
enciklopedije,
strokovna literatura,
delovni listi**

SPODBUDNO OKOLJE

**KAKŠNO JE SPODBUDNO DELOVNO OKOLJE
ZA POUK ELEMENTARNEGA NARAVOSLOVJA ?**

**ZDRUŽUJE
DEJAVNIKE**

**FIZIČNEGA OKOLJA
DIDAKTIČNEGA OKOLJA
SOCIALNEGA OKOLJA**

IMA SPODBUDEN VPLIV

**BIOSOCIALNI RAZVOJ
KOGNITIVNI RAZVOJ
PSIHOSOCIALNI RAZVOJ**

Materialni pogoji - oprema učilnic in učna sredstva glede na prenovo predmeta naravoslovje in tehnika

Oprema učilnic :

- Učilnico naj bo mogoče zatemniti in zvezno osvetliti.
- Tla naj bodo taka, da ne vpijajo vode in jih je lahko čistiti.
- V učilnici naj bo hladna in topla tekoča voda.
- Površina miz naj bo odporna proti udarcem in nebleščeča.
- Mize naj imajo previse za pritrjevanje prižem.
- Stoli naj bodo nakladalni.
- V učilnici naj bodo štiri vedra za smeti za ločeno zbiranje odpadkov.
- Za pospravljanje naj bosta v učilnici dve omelci in smetišnici.
- Površina učilnice naj bo 1, 8m² na učenca.
- Delovna površina miz naj bo 65 x 60cm na učenca.
- V učilnici naj bo projekcijska tabla ali zaslon, grafoskop, video, računalnik in dve stereolupi.
- V učilnici naj bodo po štiri šolske varnostne vtičnice na vseh stenah.
- Ob stenah naj bodo omare za shranjevanje učnih pripomočkov za učence in učitelja.
- Za pripravo naj bo osmim učiteljem razrednega pouka na voljo kabinet z naslednjo opremo:
  - omara za shranjevanje informacijskih gradiv in redkeje uporabljenih učnih pripomočkov,
  - hladilnik za shranjevanje bioloških vzorcev, dva plinska gorilnika s stojalom in malimi plinskimi jeklenkami, šolski malo napetostni izviri.
- Za shranjevanje naj bodo standardizirani kartonski in leseni pladnji z vstavljenimi kartonskimi škatlami.

Za eksperimentalno delo učencev in učiteljev je za učne pripomočke in potrošni material potrebno zagotoviti stalen dotok sredstev po 5000 SIT na učenca na leto.

Učni pripomočki:

Pripomočki za učitelja:

- zgledi za ptičje krmilnice in gnezdilnice
- orodja za obdelavo materialov
- vtičnica, varovalka, odklopnik
- zbirke različnih vrst lesa, kovin, semen, zrnatih snovi, mivk in prsti
- globus, hrapava žoga
- termoglobus za prikaz letnih časov
- dve zbirki prozornih plastičnih menzur (100ml, 200ml, 500ml)
- dve zbirki plastičnih brizg (10cm³, 20cm³, 50cm³, 100cm³)
- zbirka toplotnih prevodnikov
- zbirka pripomočkov za opazovanje v naravi
- instrumenti za vremensko postajo
- sušilnik za lase
- geodetski merilni trak (20m)
- luksmeter (svetlomer)
- akvarij
- mikroskop
- stereolupa
- literatura

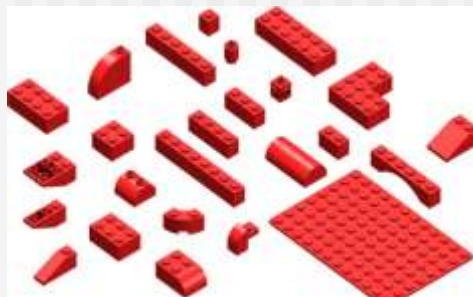

Učni pripomočki:

Pripomočki za učence:

- sestavljanke (Lego DACTA, FISHER...)
- komplet orodij za obdelavo gradiv
- kolo in kolesarska čelada
- odbojna telesa (odsevniki)
- plastične kadičke za zbiranje organizmov
- lončki-lupe
- lijaki, cedila
- električni grelniki
- baterijske svetilke
- plastične cevi in korita
- križne in spojke za spajanje plastičnih cevi
- stiščki in ventili
- termometri na alkohol
- šiviljski trakovi
- črpalka za vodo
- plastelin v posodah

- injekcijske brizge iz plastike (50 cm³)
- paličasti magneti
- magnetna plošča
- železne palčke
- električne vezavne plošča s sestavinami za gradnjo električnih krogov
- kvadraste in kockaste posode
- enotske kocke v desetih barvah
- histogramске ploščice
- plastični merilni valji (500cm³)
- tehtnice iz plastike (OHAUS)
- pločevinke
- platenke
- sestavljanke za stopnišča in klance
- modeli za predstavitev deležev
- pripomočki za shranjevanje in transport učil, gradiv in orodij

Literatura, ki pripomore k razumevanju in izvajanju učnega načrta

---

- Labinowicz E.: Izvirni Piaget, DZS, Ljubljana, 1989
- Krapše T.(ured.): Razvoj začetnega naravoslovja, Educa, Nova Gorica, 1992
- Bailey S.: Glava, srce in roke pri začetnem naravoslovju, PEF, Ljubljana, 1992
- Ferbar J. (ured): Tempusovo snopje, DZS, Ljubljana, 1993
- Krnel D.: Zgodnje učenje naravoslovja, DZS, Ljubljana, 1993
- Piciga D.: Od razvojne psihologije k drugačnemu učenju in poučevanju, Educa, Nova Gorica, 1995
- Vadnal A. (ured.): Voda bo gnala moj mlinček, zbirka seminarских nalog iz naravoslovja na razredni stopnji, ZRSS, Ljubljana, 1996
- Papotnik A.: 101 izdelek iz odpadne embalaže, Založba Obzorje, Maribor, 1994
- Papotnik A.: Izdelujemo iz lesa, Didakta, Radovljica, 1993
- Skupina avtorjev: Od igre k tehniki, TZS, Ljubljana, 1987
- Golob N., Florjančič F., Tomšič M.: Jaz pa vem kako, TZS, Ljubljana, 1993
- Papotnik A.: S projektno nalogo do boljšega znanja, Izolit, Trzin, 1998
- Florjančič F., Požgan F.: Osnove tehnične vzgoje v 3.razredu osnovne šole, ZRSS, Ljubljana, 1990
- Revija Naravoslovna solnica, Modrijan, Ljubljana

Film: VSE O VETRU in OBLAKIH

VSEBINA JE PRIMERNA ZA:

1. razred

Z učenci se pogovarjamo o vetru in oblakih.

2. Razred

Učenci spoznajo, da je veter premikanje zraka in da veter poganja oblake.

3. Razred

Učenci znajo povezati hitrost vrtenja vetrnice z jakostjo vetra in po smeri vetrokaza določijo smer vetra.

5. razred

Učenci spoznavajo ciklone, kot območja z nizkim zračnim tlakom in anticiklone, kot območja z visokim zračnim tlakom ter vedo, da tlačne razlike poganjajo vetrove od anticiklonov proti ciklonom ter spoznavajo tok tekočin zaradi višinske oziroma tlačne razlike.

RAZPRAVA O FILMU:

VSE O VETRU in OBLAKIH

PREDHODNI RAZGOVOR:

- Če zraka ne vidimo, kako vemo, da obstaja ?
- Kaj povzroča oblake ?
- Kaj vemo o..... ?

OBLIKOVANJE MNENJ:

TEZE:

- Zakaj so veter in oblaki pomembni za življenje na Zemlji ?
- Kaj bi se zgodilo, če bi se kroženje vode ustavilo in nebi nikoli več deževalo ?

Film: VSE O TRDIH SNOVEH, KAPLEVINAH in PLINIH

VSEBINA JE PRIMERNA ZA:

2. razred

Učenci spoznavajo snovi v različnih agregatnih stanjih, kot so led, sneg, para in voda.

3. Razred

Učenci spoznavajo vpliv segrevanja in ohlajanja na spremembe.

4. Razred

Učenci spoznavajo , da lahko trde snovi lomimo drobimo, sekamo in žagamo, mehke lahko stiskamo in režemo, da kapljevine lahko tečejo, kapljajo, pršijo, plini pa se raztezajo in se dajo stiskati.

5. razred

Učenci spoznavajo povezave agregatnih stanj vode z vremenskimi pojavi in s tem kroženje vode ter številne energijske spremembe.

RAZPRAVA O FILMU:
VSE O TRDIH SNOVEH, KAPLEVINAH in PLINIH

PREDHODNI RAZGOVOR:

- V čem se med seboj razlikujejo trdne snovi, kapljevine in plini ?
- Kako lahko preidejo trdne snovi v kapljevino in nato v plin ?

OBLIKOVANJE MNENJ:

TEZE:

- Več kot ima snov energije, bolj se atomi v snovi gibljejo!
- Kje in kako bi lahko uporabili znanje o agregatnih stanjih ?

POSTOPKI KONSTRUIRANJA S KONSTRUKCIJSKIMI ZBIRKAMI

ŽIVLJENSKA RESNIČNOST
UČITELJ – NALOGA
(motivacija)

KONSTRUKCIJSKA
SESTAVLJANKA
(gradbeni elementi)

PREDZNANJE

ZNANJA,
SPRETNOSTI IN
DELOVNE NAVADE

UČENEC

INTELEKTUALNE
SPOSOBNOSTI

KONSTRUIRANJE

PREIZKUŠANJE

KORIGIRANJE

PONOVNO PREIZKUŠANJE

- PRIDOBI NOVO ZNANJE
- RAZVIJA USTVARJALNE TEHNIČNE SPOSOBNOSTI
- PRIDOBIVA TEHNIČNO – FIZIKALNE IZKUŠNJE

FILM "Obdelava mavca":

ODGOVORITE NA VPRAŠANJA *(čas 15 minut):*

- Opredelite elemente varnosti pri delu pri obdelavi gradiva – mavca!
- Kako sta bile zaščitene deklici in zakaj?
- Zakaj so deklici uporabljale pladnje?
- Kaj sta deklici izdelovali?
- Katero gradivo sta deklici uporabili in opišite postopek obdelave tega gradiva!
- Katere delovne postopke sta deklici uporabili vse do končnega izdelka?
- Katera orodja sta deklici uporabili in ali je bila uporaba tega orodja pravilna?
- Opišite didaktični postopek tega dela v primeru demonstracijskega eksperimenta učitelja!
- Opredelite za kateri razred in kateri učni predmet je ta obdelava gradiva primerna!
- Kako se v filmu ravna z odpadnim materialom?
- Naštejte morebitne težave pri tem delu!

FILM "Obdelava bakrene pločevine in tanke žice":

ODGOVORITE NA VPRAŠANJA *(čas 15 minut):*

- Opredelite elemente varnosti pri delu pri obdelavi bakrene pločevine in tanke žice!
- Kaj sta deklici izdelovali?
- Katero gradivo sta deklici uporabili in opišite postopek obdelave tega gradiva!
- Katere delovne postopke sta deklici uporabili vse do končnega izdelka?
- Katera orodja sta deklici uporabili in ali je bila uporaba tega orodja pravilna?
- Opišite didaktični postopek tega dela v primeru demonstracijskega eksperimenta učitelja!
- Opredelite za kateri razred in kateri učni predmet je ta obdelava gradiva primerna!
- Ali lahko pri uporabi ročne žagice pride do poškodbe in kako morebitno nevarnost odpraviti?
- Ali je uporaba primeža pri tem delu nujna in do katerih morebitnih težav lahko pri tem delu pride?

FILM "Obdelava papirja:

ODGOVORITE NA VPRAŠANJA *(čas 15 minut):*

- Opredelite elemente varnosti pri delu pri obdelavi papirja!
- Kaj so otroci izdelovali?
- Katero gradivo so otroci uporabili in opišite postopek obdelave tega gradiva!
- Katere delovne postopke so otroci uporabili vse do končnega izdelka?
- Katera orodja in pripomočke so otroci uporabili in ali je bila uporaba le-tega pravilna?
- Opišite didaktični postopek tega dela v primeru demonstracijskega eksperimenta učitelja!
- Opredelite za kateri razred in kateri učni predmet je ta obdelava gradiva primerna!
- Ali je bilo v filmu poskrbljeno za ustrezno zaščito delovnega mesta?